

”Liukuhihna on
nerokas keksintö.
Niin kauan kuin se on
tarkoitettu tavaroille.”

Niko, sosiaalialan opiskelija, Lahti

OPINTO-OPAS 2011 – 2012

**Lahden ammattikorkeakoulu
Sosiaali- ja terveysala**

Sosiaalialan koulutusohjelma 210 op
Sosiaalipedagoginen aikuistyö
Sosiaalipedagoginen lapsi- ja nuorisotyö

SOSIAALIALAN KOULUTUSOHJELMA

Sosiaalipedagogisen lapsi- ja nuorisotyön suuntautumisvaihtoehto Sosiaalipedagogisen aikuistyön suuntautumisvaihtoehto

Sosiaalialan koulutusohjelma

Sosiaalialan koulutusohjelmassa koulutetaan sosionomeja (AMK) erilaisiin sosiaalialan ja muihin yhteiskunnallisiin tehtäviin. Sosiaalisen turvallisuuden ja kansalaisten jokapäiväisen selviytymisen varmistaminen ovat sosiaalialan työn keskeistä sisältöä. Työtä tehdään erilaisissa ja muuttuvissa toimintaympäristöissä, joissa tähdätään asiakkaan arjen mielekkyyden ja sujumisen parantamiseen, sosiaalisen toimintakyvyn tukemiseen ja ongelmien ehkäisyyn. Laaja-alaisen ammattitaidon edellytyksenä on, että opiskelija tuntee ne inhimilliset, yhteisölliset, sosiokulttuuriset ja yhteiskunnan rakenteisiin liittyvät tekijät, jotka vaikuttavat ihmisen hyvinvointiin ja toimintakykyyn. Koulutus tarjoaa laaja-alaiset käytännölliset perustiedot ja – taidot sekä niiden teoreettiset perusteet sosiaalialan tehtävissä toimimiseen.

Sosiaalialan koulutusohjelman suuntautumisvaihtoehdot

Sosiaalialan koulutusohjelmaan sisältyy kaksi suuntautumisvaihtoehtoa, joihin opiskelijat hakeutuvat eri valinnoissa. Sosiaalipedagogisen lapsi- ja nuorisotyön suuntautumisvaihto sisältää varhaiskasvatuksen, erityiskasvatuksen ja nuorisokasvatuksen sisältöjä. Suuntautumisvaihtoehto antaa kelpoisuuden lastentarhanopettajan tehtäviin määriteltyjen valinnaisten sisältöjen täyttyessä. Sosiaalipedagogisen aikuistyön suuntautumisvaihtoehto tuottaa valmiuksia laaja-alaisesti aikuisväestön kuntouttavaan työhön, vammaistyöhön ja seniorityöhön. Molempiin suuntautumisvaihtoehtoihin kuuluu runsaasti menetelmälliseen osaamiseen ja luovuuteen liittyviä sisältöjä.

Opetussuunnitelman perusta

Sosiaalialan koulutusohjelmassa toteutetaan osaamis- ja oppimisperusteista opetussuunnitelmaa. Koulutusohjelman toiminnan lähtökohdانا on opiskelijan oppimisprosessi ja osaamisen kehittymistä tukeva opintojen ohjaus ja arviointi, joissa huomioidaan sekä ammatillisen osaamisen että yleisten työelämätaitojen kehittyminen. Opetussuunnitelma koostuu teemallisesti yhtenäisistä opintokokonaisuuksista eli moduuleista. Oppiminen nähdään sosiokonstruktivistisesti prosessina, jossa jo hankitun osaamisen päälle rakentuu uutta ymmärrystä käsiteltävistä sisällöistä. Opintojen 1. vuoden teemana on arkilähtöisyyden ymmärtäminen ja sosiaalipedagoginen ammatillisuus. 2. opiskeluvuonna keskitytään suuntaaviin opintoihin teemana asiakkaan osallisuuden vahvistaminen. 3. – 4. vuodet painottuvat sosiaalialan ammatilliseen kehittämiseen ja vaikuttamiseen.

Sosiaalialan koulutusohjelman tuottama osaaminen

Koulutusohjelman tuottaman osaamisen taso kytkeytyy osana eurooppalaista (EQF) ja kansallista (NQF) tutkintojen tason määrittelyä. Niiden tavoitteena on edistää kansalaisten liikkuvuutta maiden välillä ja helpottaa elinikäistä oppimista. Lisäksi tutkintojen viitekehyksen tavoitteena on parantaa tutkintojen avoimuutta, vertailukelpoisuutta ja siirrettävyyttä. Ammattikorkeakoulun tutkinnon suorittaneet sijoittuvat tasolle 6, joka tarkoittaa laaja-alaista asiantuntijatasoa. Sosiaalialan sisällä keskeisen koulutuksen tuottaman osaamisen nähdään liittyvän seuraaviin osaamisalueisiin: sosiaalialan eettinen osaaminen, asiakastyön osaaminen, sosiaalialan palvelujärjestelmäosaaminen, kriittinen ja osallistuva yhteiskuntaosaaminen, tutkimuksellinen osaaminen ja johtamisosaaminen. Koulutuksen alussa perehdytään osaamista kuvaaviin viitekehyksiin ja koulutuksen aikana osaamista tarkastellaan suhteessa niihin.

Sosiaalipedagogiikka koulutuksen viitekehyksenä

Sosiaalipedagogiikka on käytännöllinen sosiaalitiede, jonka tavoitteena on sosiaalisten ongelmien lievittäminen ja hyvinvoinnin edistäminen pedagogisin keinoin. Sosiaalipedagogiikka yhdistää sosiaalisen ja pedagogisen lähestymistavan. Sosiaalipedagoginen ajattelu ja toiminta on kriittistä suhteessa vallitseviin yhteiskunnallisiin oloihin ja se pyrkii ratkaisemaan yhteiskunnallisen huono-osaisuuden kysymyksiä. Sosiaalipedagogisessa toiminnassa painottuvat arkilähtöisyys, yhteisöllisyys, asiakkaan puolelle asettuminen ja osallisuus. Työtavoissa korostuvat dialogisuus, toiminnallisuus, luovuus ja elämyksellisyys. Opetussuunnitelmassa sosiaalipedagogiikka ilmenee sekä koulutusohjelman sisällöissä että opetusmenetelmällisissä ratkaisuissa.

Koulutuksen pedagogiset lähtökohdat

Koulutusohjelmassa tuetaan osaamistavoitteiden saavuttamista monilla erilaisilla pedagogisilla ratkaisuilla ja menetelmillä. Pedagogisena perustana on sosiaalipedagogisuus, minkä vuoksi koulutusta toteutetaan dialogisin ja toiminnallisilla keinoin, käyttäen paljon luovia menetelmiä. Oppimisen lähtökohdانا on opiskelijan halu oppia ja kehittyä ja opiskelijan oma vastuunotto opinnoista ja valinnoistaan. Opiskelijan aiemmin hankittu osaaminen huomioidaan myös yksilöllistä oppimispolkua suunniteltaessa. Koulutusta toteutetaan mahdollisimman paljon luonnollisissa ympäristöissään kuten erilaisissa työelämälähtöisissä hankkeissa. Opiskelijat haastetaan osallistumaan työskentelyyn

sekä yksilöllisesti että yhteisöllisesti. Teorian ja käytännön vuoropuhelun kautta tapahtuvaa oppimista opiskelija tarkastelee jatkuvan reflektioprosessin kautta. Erilaisia oppimismuotoja ovat mm. aktivoivat luennot, kirjalliset ja suulliset oppimistehtävät, työelämähankkeet, verkko-opetus ja harjoittelu.

Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta

Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta keskittyy avainosaamisteemoihin. Avainosaamista ovat perheen hyvinvointi, ikääntyneiden hyvinvointi, yrittäjyys ja työyhteisön johtaminen. Tavoitteena on vaikuttaa ja edistää ihmisten hyvinvointia alueellisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti. Toiminta perustuu työelämä- ja hanketoimijoiden kanssa tehtävään yhteistyöhön. Opiskelija syventää sekä koulutusalaansa asiantuntijaosaamista että tutkimus- ja kehittämisosaamistaan.

Opetussuunnitelma sisältää opintojaksoja ja moduuleita, joihin linkitetään työelämä- ja hanketoimijalähtöistä tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa. Opiskelijan toiminta kiinnittyy opetussuunnitelman mukaisiin osaamistavoitteisiin ja oppimiseen. Sosiaali- ja terveystieteillä toteutetaan myös muuhun osaamiseen kuin avainosaamisteemoihin perustuvaa tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa, jossa opiskelija voi oppia.

Opinnäytetyö kytkeytyy vankasti tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaan. Opinnäytetyö toteutetaan pääsääntöisesti työelämä- tai hanketoimijan toimeksiantona. Opinnäytetyön tuloksena saavutettu uusi tieto, toiminta, palvelu tai tuote on välittömästi työelämä- tai hanketoimijan hyödynnettävissä.

Osa oppimisesta voi toteutua opiskelijaosuuskunnan toiminnassa. Myös osa ohjautusta harjoittelusta voi toteutua yhdistettynä tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaan.

Harjoittelut sosiaalialan koulutusohjelmassa

Sosionomikoulutuksessa harjoittelu on oleellinen osa sosiaalialaan orientoitumisessa, työikäntöihin harjaantumisessa sekä kehittämistyössä ja sen arvioinnissa. Harjoittelulle asetettavat tavoitteet ja sisällöt rakentuvat eri näkökulmista koulutuksen eri vaiheissa. Teoreettisen ja kokemuksellisen tietoperustan muuttuminen työn ammatilliseksi hallinnaksi edellyttää aina opiskelijan omaa aktiivista toimintaa. Harjoitteluiden tavoitteena on tukea opiskelijan ammatillisen kasvua. Opintoihin sisältyy ohjattua ammatillista harjoittelua yhteensä 45 opintopistettä. Ne liittyvät opintojen edetessä erilaisiin sosiaalialan tehtäväkenttiin ja niissä tehtävään työhön.

Harjoittelujaksoja on neljä:

- Sosiaalipedagoginen harjoittelu, 6 op (160 tuntia) 1. lukukausi
- Suuntaava ammatillinen harjoittelu (sosiaalipedagoginen lapsi- ja nuorisotyö/ sosiaalipedagoginen aikuistyö) 15 op (400 tuntia) 3. lukukausi
- Muutostyö harjoittelu, 12 op (320 tuntia) 5. lukukausi
- Työyhteisöosaaminen, 12 op (320 tuntia). 6.lukukausi

Kansainvälisyys

Kansainvälinen osaaminen on oleellinen osa sosiaali- ja terveystieteiden ammattitaitoa. Kansainvälistä kokemusta arvostetaan työmarkkinoilla, jossa korostuvat valmiudet kohdata erilaisista kulttuureista tulevia ihmisiä, kielitaito ja kyky työskennellä monikulttuurisessa ympäristössä.

Opiskelijoiden kansainvälisten valmiuksien kehittymistä tuetaan koulutuksessa monin eri tavoin. Kansainvälistymisen tärkeimpiä muotoja ovat opiskelijavaihdot ulkomaille (joko opiskelemaan partnerikorkeakouluun tai harjoitteluun), vieraskieliset opintojaksot, saapuvat vaihto-opiskelijat ja – opettajat sekä osallistuminen koulutusalan verkostoihin, seminaareihin ja kansainvälisiin hankkeisiin.

Yrittäjyys

Lahden ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveystieteiden toiminnan yhtenä painopisteenä on yrittäjyys. Opinnoissaan opiskelija perehtyy sosiaali- ja terveystieteiden näkökulmasta yrittäjyyteen ja yrittäjämäiseen tapaan työskennellä. Lisäksi opiskelija voi kehittää omaa yrittäjämäistä työotettaan ja yrittäjyysosaamistaan toimimalla opiskelijaosuuskunnassa. Toiminta antaa hänelle mahdollisuuden suorittaa muitakin opintoja aidossa yrittäjyyttä tukevassa oppimisympäristössä ja saada osuuskunnasta myös taloudellista ansiota.

Kestävä kehitys

Sosiaalialan koulutusohjelmassa keskeisinä kestävä kehityksen ulottuvuuksina painottuvat sosiaalinen ja kulttuurinen ulottuvuus. Nämä sisältyvät luontevina sisällöllisinä osina opintokokonaisuuksiin. Sosiaalialan koulutusohjelmassa on tavoitteena tuottaa opiskelijalle kestävä kehitystä edistäviä metataitoja; ajattelun valmiuksia, tekemisen taitoja, olemisen taitoja sekä elämisen ja yhteisöllisyyden taitoja.

SOSIAALIALAN KOULUTUSOHJELMA / Rakenne 2011-2012

Sosiaalipedagogisen lapsi- ja nuorisotyön suuntautumisvaihtoehto 210 op

Sosiaalipedagogisen aikuistyön suuntautumisvaihtoehto 210 op

KOULUTUSOHJELMAN YHTEISET MODUULIT	Suoritusvuosi				
	1	2	3	4	Σ
Sosiaalialan kehittyvä ammatillinen osaaminen 10 op					10
08SOKE1 Tutorointi	1	0,5	0,5	1	3
08SOKE2 Osallistava taide itsetuntemuksen välineenä	3				3
01SUO Asiantuntijaviestintä	4				4
Sosiaalipedagoginen asiakastyö 20 op					20
08SOAS1 Sosiaalipedagogiikan ja sosiaalialan asiakastyön perusteet	8				8
08SOAS2 Projektityö ja projektiosaaminen	3				3
08SOAS3 Ryhmänohjaustaidot	3				3
08SOAS4 <i>Sosiaalipedagoginen harjoittelu</i>	6				6
Sosiaalipedagogisen työn toimintaympäristö 13 op					13
08TOIM1 Yksilönä yhteiskunnassa	3				3
08TOIM2 Yhteiskunnan muutos ja sosiaaliturva	7				7
01PRUO Ruotsi		3			3
Kehittyvä kasvatustieteellinen osaaminen 11 op					11
08KEKA1 Ihmisen kasvun ja kehityksen tukeminen	7				7
08KEKA2 Perhe ihmisen kasvuympäristönä	4				4
Building Multicultural Competence 18 op					18
08ENGLAN English Language	3				3
08MULTI1 Child's Rights / Human Rights	3				3
08MULTI2 Constructors of Well-Being – General Perspective		5			5
08MULTI3 Multicultural Work		5			5
08MULTI4 Constructors of Well-Being - Family Perspective			2		2
Huono-osaisuuden tunnistaminen ja sosiaalipedagoginen muutostyö 29 op					29
08HUTU1 Lastensuojelu			5		5
08HUTU2 Perhetyö			4		4
08HUTU3 Päihdetyö			4		4
08HUTU4 Mielenterveystyö			4		4
08HUTU5 <i>Muutostyön harjoittelu 12 op</i>			12		12
Työyhteisö- ja yrittäjäosaaminen 26 op					26
08TYRI1 Esimiestyöskentely			3		3
08TYRI2 Yhteisöviestintä			3		3
08TYRI3 Toimiva ja kehittyvä työyhteisö			4		4
08TYRI4 Yrittäjyys	2		2		4
08TYRI5 <i>Työyhteisöosaamisen harjoittelu</i>				12	12
KOULUTUSOHJELMAN SUUNTAAVAT MODUULIT	Suoritusvuosi				

Sosiaalipedagogisen lapsi- ja nuorisotyön suuntautumisvaihtoehto	1	2	3	4	
Sosiaalipedagoginen varhais- ja nuorisokasvatus 43 op					43
08SPLN1 Varhaiskasvatus		9			9
08SPLN2 Luovat ja draamalliset menetelmät varhaiskasvatuksessa		4			5
08SPLN3 Erityiskasvatus		4			4
08SPLN4 Nuorisokasvatus		5			6
08SPLN5 Työmenetelmiä arjen tukemiseen		6			4
08SPLN6 <i>Suuntaava harjoittelu 15 op</i>		15			15
Sosiaalipedagogisen aikuistyön suuntautumisvaihtoehto					
Sosiaalipedagoginen aikuistyö 43 op					43
08SPAI1 Aktiivinen kansalainen ja yhteisösozialityö		4			4
08SPAI2 Sosiaalinen kuntoutus		4			4
08SPAI3 Työmenetelmiä arjen tukemiseen		6			6
08SPAI4 Vammaistyö ja aikuiserityiskasvatus		4			4
08SPAI5 Seniorityö		4			4
08SPAI6 Osallistava taide sosiaalialan työssä		6			6
08SPAI7 <i>Suuntaava harjoittelu 15 op</i>		15			15
TUTKIMUS- JA KEHITTÄMISOSAAMINEN					
Tutkimus- ja kehittämisosaaminen 10 op					10
08KEME Kehittämismenetelmät		3	1		4
08TUME Tutkimusmenetelmät		2	4		6
OPINNÄYTETYÖ					
Opinnäytetyö 15 op					15
Ideointi- ja valmisteluvaihe			3		
Toteutusvaihe			7		
Arviointi- ja julkaisuvaihe				5	
VAPAASTI VALITTAVAT OPINNOT 15 OP	Suoritusvuosi				
	1	2	3	4	Σ
Vapaasti valittavat opinnot 15 op					

KOULUTUSOHJELMAN YHTEISET MODUULIT 127 OP

Sosiaalialan kehittyvä ammatillinen osaaminen 10 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- osaa reflektoida ammatillista kasvuaan yksin ja muiden kanssa
- kehittää omaa sosiaalialan ammatti-identiteettiään
- lisää itsetuntemustaan tutkivan ja osallistavan taiteen avulla
- löytää erilaisia keinoja itseilmaisuuksiin ja toisen kuunteluun
- osaa toimia tavoitteellisesti työelämän viestintä- ja vuorovaikutustilanteissa
- syventää viestinnän taitojaan osana sosiaalialan ammatti-identiteettiään.

08SOKE1 TUTOROINTI 3 OP

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- ottaa vastuun omasta oppimisestaan ja ammatillisesta kehittymisestään
- asettaa tavoitteita omalle oppimiselleen
- arvioida omaa oppimistaan
- hyödyntää erilaisia oppimisympäristöjä
- kuvata omia arvojaan ja asenteitaan suhteessa erilaisiin sosiaalisiin ilmiöihin
- toimia reflektoiden sosiaalialan työssä.

Sisältö

Perehtyminen opintoihin yhdessä ryhmän ja opettajatutorin kanssa, henkilökohtainen opintosuunnitelma (HOPS), aikaisemmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen (AHOT), portfolioprosessin työstäminen koko koulutuksen ajan pienryhmätyöskentelyssä, eri opintojen (ammatilliset opinnot, harjoittelut, hankkeet, vapaasti valittavat ja yhteiset perusopinnot) opintokokemusten ohjaaminen osaksi sosiaalialan ammatillisen kasvun prosessia, refleksiivisyys osana sosionomin ammatillista asiantuntijuutta.

Suoritustapa ja arviointi

Aktiivinen osallistuminen kaikkiin ryhmätyöskentelyihin, portfolio, yksilö- ja pienryhmäohjaus.

Arviointi asteikolla hyväksytty/hylätty.

Opiskelumateriaali

Mäkinen, P., Raatikainen, E., Rahikka, A. & Saarnio, T. 2009. Ammattina sosionomi. Helsinki: WSOY.

Viinamäki, L. (toim.) 2010. Sosionomin ammatti ja työ 2010-2025. Havaintoja ja päätelmiä sosionomien (AMK & ylempi AMK) profiilista Suomen hyvinvointiasiantuntijajärjestelmässä. Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun julkaisuja. Sarja A: Raportteja ja tutkimuksia 3/2010.

08SOKE2 OSALLISTAVA TAIDE ITSETUNTEMUKSEN VÄLINEENÄ 3 OP

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- lisää itsetuntemustaan ja reflektointitaitojaan tutkivan ja osallistavan taiteen avulla
- osaa jakaa kokemaansa yhdessä toisten kanssa
- kehittyä itseilmaisussaan ja sosiaalisissa taidoissaan
- kehittää luovuuttaan ja uskallustaan toimia itselleen ominaisella tavalla
- rakentaa aktiivisesti osallistamalla oman opiskeluryhmänsä yhteisöllisyyttä.

Sisältö

Erilaisia taidelähtöisiä työtapoja, muun muassa tarinallisuus, musiikki ja äänimaisemat, draamatyöskentely, kehontuntemus ja liike, kuvallinen ilmaisu.

Suoritustapa ja arviointi

Aktiivisuus kontaktiopetuksessa, joka koostuu erilaisesta luovasta toiminnasta.

Kokemuspäiväkirja, toiminnallinen ryhmätyöskentely.

Arviointi asteikolla hyväksytty/hylätty.

01SUO ASiantuntijaviestintä 4 OP

(Lahden ammattikorkeakoulun yhteisiä perusopintoja)

801SUOA ASIANTUNTIJAVIESTINTÄ 3 OP
801PINFO INFORMAATIOLUKUTAITO 1 OP

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- toimia tarkoituksenmukaisesti ja taitavasti työelämän viestintä- ja vuorovaikutustilanteissa
- ottaa huomioon vastaanottajan, tilanteen ja alan vaatimukset sekä viestiä jäsentyneesti, ymmärrettävästi ja vakuuttavasti
- kehittää suomen kielen ja viestinnän taitojaan osana omaa sosiaalialan ammattitaitoaan.

Sisältö

Työelämän tekstilajit: asiakirjan laatiminen, asiatyylinen raportointi; opiskelutekstit: artikkeli tai essee, joka sisällöllisesti käsittelee jotain sosiaalialan teemaa yhdistettynä ammattiopintoihin; tekstin prosessointi, asiatyylit: tekstin- ja kielenhuolto; ryhmäviestinnän menettelytapojen tuntemus: normien hallinta ja joustaminen opiskelu- ja työyhteisön ryhmätilanteissa; dokumentointi, tiedottaminen, suullinen raportointi ja dialogin rakentaminen: keskustelu-, argumentointi-, palaute- ja kuuntelutaidot.

Suoritustapa ja arviointi

Ryhmäviestintäharjoitukset ja kirjalliset tehtävät (raportti tai muu työelämän tekstilaji ja artikkeli tai essee, kielenhuoltokoe (tenttimällä).

Arviointi asteikolla 1 - 5.

Opiskelumateriaali

Luento- ja verkkomateriaali sekä jokin seuraavista teoksista:

Mattila, H., Ruusunen, T. & Uola, K. 2006. Viestinnän työkaluja AMK-opiskelijalle. Helsinki: WSOY.

Niemi, T., Nietosvuori, L. & Virikko, H. 2006. Hyvinvointialan viestintä. Helsinki: Edita.

01PINFO INFORMAATIOLUKUTAITO 1 OP

Ajankohta

Suosittelaaan suoritettavaksi Asiantuntijaviestintä -opintojakson yhteydessä ensimmäisen lukuvuoden aikana. Informaatiolukutaidon opintosuunnitelman taso II suositellaan suoritettavaksi opinnäytetyöprosessin aikana.

Osaamistavoitteet ja sisältö

Opiskelija osaa

tiedonhankinnan perusteet: yleiskuva tiedonlähteistä ja tiedon järjestämisestä, tiedonhankinnan ja -haun yleiset perusteet, opiskelussa tarvittavien julkaisujen ja palvelujen käyttö, aineistojen luotettavuuden arvioinnin ja tiedon käytön eettiset perusteet.

Suoritustapa

Tiedonhankinnan osaamiskoe. Asiantuntijaviestinnän verkkokurssina suorittaville osaamiskokeen korvaa verkkokurssi.

Opiskelumateriaali

Rantasaari, J., Laitinen, M. & Pitkänen, J. 2006. Mitä miksi milloin - tiedonhankinta tutkimuksen perustan rakentamisena. <http://www.lpt.fi/tietokeskus/tiedonhankinta/>

Sosiaalipedagoginen asiakastyö 20 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- tunnistaa sosiaalipedagogisen ajattelun lähtökohtia ja jäsentää sosiaalipedagogista ammatillisuutta
- erotella sosiaalialan arvoja ja ammattieettisiä periaatteita
- reflektoida asiakastyötä yksin ja yhdessä muiden kanssa
- soveltaa tavoitteellista asiakastyö prosessia ja projektimaista työtappaa yksilö- ja ryhmätasolla

08SOAS1 SOSIAALIPEDAGOGIIKAN JA SOSIAALIALAN ASIAKASTYÖN PERUSTEET 8 OP

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- tunnistaa sosiaalipedagogisen ajattelun lähtökohtia ja jäsentää sosiaalipedagogista ammatillisuutta ihmisen arjessa toteutuvana työnä
- erotella sosiaalialan arvoja ja ammattieettisiä periaatteita sosionomin työssä
- tunnistaa erilaisia ihmiskäsityksiä ja kuvata omaa ihmiskäsitystään
- kuvata erilaisia asiakastyön orientaatioita
- rakentaa ja soveltaa tavoitteellisen asiakastyön prosessin
- paikantaa asiakkaan kulttuurisessa kontekstissaan

Sisältö

Sosiaalipedagogisen ajattelun ja toiminnan lähtökohdat, sosiaalialan eettiset periaatteet, sosiaalialan ammatillinen vuorovaikutus, sosiokulttuurinen innostaminen.

Suoritustapa ja arviointi

Aktiivisuus kontaktiopetuksessa, kirjalliset tuotokset, tentti, toiminnallinen projektityöskentely.

Arviointi asteikolla 1 - 5.

Opiskelumateriaali

Arki, arvot, elämä, etiikka - sosiaalialan ammattilaisen eettiset ohjeet. 2005. Helsinki: Talentia.

Toikko, T. 2005. Sosiaalityön ideat. Johdatus sosiaalityön historiaan. Tampere: Vastapaino.

Juujärvi, S., Myyry, L., Pessa, K. 2007. Eettinen herkkyys ammatillisessa toiminnassa. Jyväskylä: Tammi, 1 - 102.

Mönkkönen, K. 2007. Vuorovaikutus: dialoginen asiakastyö. Helsinki: Edita.

Hämäläinen, J. & Kurki, L. 1997. Sosiaalipedagogiikka. Porvoo: WSOY.

Kurki, L. 2000. Sosiokulttuurinen innostaminen. Muutoksen pedagogiikka. Tampere: Vastapaino.

Hänninen, S., Karjalainen, J. & Lahti, T. 2005. Toinen tieto: Kirjoituksia huono-osaisuuden tunnistamisesta.

08SOAS2 PROJEKTITYÖ JA PROJEKTIOSAAMINEN 3 OP

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- tuntee projektimaisen työtavan ja sen merkityksen sosiaalialan kehittämisessä
- osaa laatia projektisuunnitelman ja projektiraportin
- kehittyä arvioimaan projektityön prosessia ja tuloksia.

Sisältö

Projekti sosiaalialan työn kehittämisen välineenä, projekti prosessina, projektin suunnittelu, toteutus ja arviointi, projektin raportointi.

Suoritustapa ja arviointi

Aktiivisuus kontaktiopetuksessa, toiminnallinen projektityöskentely, kirjalliset tuotokset.

Arviointi asteikolla hyväksytty/hylätty.

Opiskelumateriaali

Ilmoitetaan opintojakson yhteydessä.

08SOAS3 RYHMÄNOHJAUSTAITOT 3OP

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- tuntee ryhmän käytön mahdollisuudet ja haasteet sosiaalialan työmenetelmänä
- havainnoi, tunnistaa ja analysoi ryhmäilmiöitä ja vaikuttaa niihin vastuullisesti sekä ryhmän jäsenen että ryhmän ohjaajan näkökulmasta
- osaa suunnitella, toteuttaa ja arvioida tavoitteellisen ryhmän ohjauksen sekä soveltaa erilaisia osallistavia menetelmiä
- ymmärtää palautteenannon merkityksen ja kehittyä palautteen antamisessa ja vastaanottamisessa
- tuntee ryhmäilmiön ja ryhmäohjauksen keskeiset lähestymistavat.

Sisältö

Ryhmän merkitys sosiaalialan asiakastyössä, ryhmäprosessi ja ryhmädynamiikka, ryhmäohjauksen periaatteet ja keinot, toiminnalliset ja osallistavat menetelmät, ohjaajana kehittyminen, palautetaidot, ryhmän ohjauksen etiikka.

Suoritustapa ja arviointi

Aktivoivat luennot ja harjoitukset, ohjattu toiminnallinen ryhmän ohjaus, oppimispäiväkirja.

Arviointi asteikolla hyväksytty/hylätty.

Opiskelumateriaali

Kopakkala, A. 2005. Porukka, jengi ja tiimi: ryhmädynamiikka ja siihen vaikuttaminen. Helsinki: Edita.

Heikkinen, A., Levamo, P., Parviainen, M. & Savolainen, A. 2007. Näe minut – kuule minua. Kokemuksia ryhmistä.

SOCCAn ja Heikki Waris -instituutin julkaisusarja nro 11.

08SOAS4 SOSIAALIPEDAGOGINEN HARJOITTELU 6 OP

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- kuvata sosiaalialan asiakastyön moninaisuutta
- jäsentää sosiaalipedagogista ammatillisuutta ihmisen arjessa tehtävänä työnä
- toimia ammatillisessa vuorovaikutussuhteessa
- toimia ammattieettisten periaatteitten ja arvojen mukaisesti.

Sisältö

Harjoittelu suoritetaan sosiaalipedagogisen työn eri toimintaympäristöissä joko julkisen, yksityisen tai 3. sektorin toimipaikoissa.

Suoritustapa ja arviointi

Hyväksytysti suoritettu harjoittelu, kirjalliset oppimistehtävät ja itsearviointi.

Arviointi asteikolla hyväksyty/hylätty.

Opiskelumateriaali

Arki, arvot, elämä, etiikka - sosiaalialan ammattilaisen eettiset ohjeet. 2005. Helsinki: Talentia.

Harjoittelutehtävien yhteydessä ilmoitettava kirjallinen materiaali

Kehittyvä kasvatusosaaminen 11 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- kuvata ja analysoida ihmisen yksilöllistä kasvua ja kehitystä
- tarkastella kasvua ja kehitystä perhekontekstissa
- suunnitella, toteuttaa ja arvioida tavoitteellista kasvatusta- ja ohjaustoimintaa
- muodostaa oman kasvatuskäsityksensä
- tukea perhettä kasvatustehtävässään

08KEKA1 IHMISEN KASVUN JA KEHITYKSEN TUKEMINEN 7 OP

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- jäsentää ihmisen psykososiaalista kehitystä ja siihen vaikuttavia tekijöitä
- havainnoida ja tunnistaa ihmisen kehityksen yksilöllisiä ilmenemismuotoja
- hallia erilaisia kasvatusteorioita ja -käsityksiä
- suunnitella, toteuttaa ja arvioida tavoitteellista kasvatusta- ja ohjaustoimintaa
- kuvata ja perustella omaa kasvatusta- ja ohjauskäsitystään

Sisältö

Ihmisen kehitykseen liittyvät peruskäsitteet ja -teoriat, ihmisen kasvatukseen ja ohjaamiseen liittyvät peruskäsitteet ja -teoriat, erilaiset oppimiskäsitteet, kasvatusta- ja ohjaustoimintaa.

Suoritustapa ja arviointi

Aktivoivat luennot, toiminnallinen projektityöskentely, kirjalliset tuotokset tai tentti.

Arviointi asteikolla 1 - 5.

Opiskelumateriaali

Nurmi, J-E. ym. 2006. Ihmisen psykologinen kehitys. Helsinki: WSOY.

Turunen, K.E. 2005. Ikävaiheiden kriisit. Jyväskylä: Atena.

Onnismaa, J. 2007. Ohjaus- ja neuvontatyö. Aikaa, huomiota ja kunnioitusta. Helsinki: Gaudeamus.

08KEKA2 PERHE IHMISEN KASVUYMPÄRISTÖNÄ 4 OP

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- tarkastella perhettä yhteiskunnan perusrakenteena sekä muuttavana ja monimuotoisena instituutiona
- huomioida perheen merkityksen ihmisen kasvu- ja kehitysympäristönä
- kunnioittaa monimuotoisten perheiden erilaisuutta
- olla vuorovaikutuksessa erilaisten perheiden kanssa.

Sisältö

Perhe muuttuvassa yhteiskunnassa, parisuhde, vanhemmuus, perheen elämäntapa.

Suoritustapa ja arviointi

Aktivoivat luennot, kirjalliset tuotokset tai tentti.

Arviointi asteikolla 1 - 5.

Opiskelumateriaali

Helminen, J. (toim.) 2006. Elämä koettelee, tuki kannattelee. Sosiaali- ja terveysalan työ monimuotoisissa perhesuhteissa. Jyväskylä: PS-kustannus.

Rönkä, A. & Kinnunen, U. (toim.) 2002. Perhe ja vanhemmuus. Suomalainen perhe-elämä ja sen tukeminen. Jyväskylä: PS-kustannus.

Rönkä, A., Malinen, K. & Lämsä, T. (toim.) 2009. Perhe-elämän paletti – Vanhempana ja puolisona vaihtelevassa arjessa. Jyväskylä: PS-kustannus.

Sosiaalipedagogisen työn toimintaympäristö 13 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- jäsentää yksilön ja yhteiskunnan suhdetta ja siihen liittyviä tekijöitä
- kuvata suomalaisen yhteiskunnan kehitysvaiheita ja muutossuuntia ja niiden vaikutuksia toteutettavaan sosiaalipolitiikkaan
- jäsentää sosiaalisia ilmiöitä ja ongelmia sosiologisesta ja sosiaalipoliittisesta näkökulmasta
- määrittellä yhteiskunnallisen tuki- ja palvelujärjestelmän ja sitä ohjaavan lainsäädännön sekä osaa soveltaa sitä koskevaa tietoa erilaisissa sosiaalialan toimintaympäristöissä

08TOIM1 YKSILÖNÄ YHTEISKUNNASSA 3 OP

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- jäsentää yksilön ja yhteiskunnan suhdetta ja siihen liittyviä tekijöitä
- havainnoida ja analysoida erilaisia sosiaalisia ilmiöitä ja ongelmia
- huomioida erilaisia arvoja ja elämäntapoja ja toimia erilaisuutta kunnioittavasti

Sisältö

Sosiologia yhteiskuntatieteenä, yhteiskunnan rakenne ja toiminta, ajankohtaiset yhteiskunnalliset ilmiöt ja niiden vaikutus ihmisten arkielämään, arvot ja elämäntavat, huono-osaisuuden ja poikkeavuuden problematiikka.

Suoritustapa ja arviointi

Aktiivoivat luennot, kenttäänalyysitehtävä, kirjallinen tuotos, seminaari.

Arviointi asteikolla T1 - K5.

Opiskelumateriaali

Kuusela, P. (toim.) 2005. Taskutieto. Sosiologia. Muuttuvan maailman koordinaatit. Kuopio: UNIpress.

Muu materiaali ilmoitetaan opintojakson alussa.

08TOIM2 YHTEISKUNNAN MUUTOS JA SOSIAALITURVA 7 OP

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- jäsentää yhteiskunnallisia muutostekijöitä ja niiden yhteyttä sosiaaliseen turvallisuuteen
- osaa ohjata asiakasta sosiaaliturvan tuki- ja palvelujärjestelmässä ja siihen liittyvän tiedon hakemisessa
- määrittellä kunnallishallintoa ja sosiaalialan työtä ohjaavan lainsäädännön pääpiirteissään

Sisältö

Sosiaalipolitiikka yhteiskuntatieteenä, yhteiskunnan ja elämäntavan muutos suhteessa sosiaalipolitiikkaan, sosiaalipolitiikan toteuttamismallit, ajankohtainen hyvinvointitutkimus, sosiaaliturvan tuki- ja palvelujärjestelmä ja sitä ohjaava lainsäädäntö, sosiaalihuollon asiakkaan asema ja oikeudet.

Suoritustapa ja arviointi

Aktiivoivat luennot, aikamatkatehtävä, sosiaalipalvelutehtävä, lainsäädännön verkko-opiskelu (sosiaali- ja kunnallislainsäädäntö)

Arviointi asteikolla 1 - 5.

Opiskelumateriaali

Karisto, A., Takala, P. & Haapola, I. 1998. Matkalla Nykyaikaan – elintason, elämäntavan ja sosiaalipolitiikan muutos. Helsinki: WSOY.

Ihalainen, J. & Kettunen, T. 2006. Turvaverkko vai trampoliini. Sosiaaliturvan mahdollisuudet. Helsinki: WSOY.

Kananoja, A., Niiranen, V. & Jokiranta, H. 2008. Kunnallinen sosiaalipolitiikka. Osallisuutta ja yhteistä vastuuta. Helsinki: PS-kustannus.

Kolkka, M., Mantela, J., Holopainen, A., Louhela, J., Packalen, L. & Kaisvuori, T. 2009. Yhteiskunnallinen osaaminen. Helsinki: Kirjapaja.

Muu materiaali ilmoitetaan opintojakson alussa.

§01RUOK RUOTSIN KIELI KIRJALLINEN 1,5 OP

§01RUOS RUOTSIN KIELI SUULLINEN 1,5 OP

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- hahmottaa kielen ja kulttuurin tuntemuksen merkityksen omassa ammatillisessa osaamisessaan
- esittää oman alansa suullista ja kirjallista viestintää (sosiaalinen kanssakäyminen, keskustelu, puhelintilanteet, sähköposti)
- tuottaa oman alansa ammatillista perussanastoa.

Suoritustapa ja arviointi

Aktiivisuus lähiopetuksessa, työpaikkahakemus ja CV, suullinen ja kirjallinen tentti.

Arviointi asteikolla 1 - 5.

Opiskelumateriaali

Koulutusohjelmakohtainen materiaali

Edeltävät opinnot

Opintojaksolle osallistuminen edellyttää lukion B-kielen tasoista kielen hallintaa. Kaikki opiskelijat osallistuvat ennen ruotsin kielen opintojen alkua kirjalliseen lähtötasokokeeseen. Kokeessa hylätyt ohjataan täydentämään kielitaitoaan ruotsin kielen valmentaviin opintoihin.

Korvaava koe (näyttökoe)

Opiskelijalla on myös mahdollisuus suorittaa korvaava koe (näyttökoe), mikäli hän katsoo omaavansa siihen valmiudet. Näyttökoe käsittää suullisen ja kirjallisen osion ja edellyttää opiskelijan koulutusohjelman ammatillisen perussanaston hallintaa. Hyväksytyt suoritus vastaa ruotsin kielen kolmen opintopisteen laajuisten opintojen suorittamista.

Building Multicultural Competence 18 ECTS

Learning outcomes

The student

- perceives cultural diversity in the society
- reflects his/her own cultural framework
- is able to act in multicultural and international co-operation
- enhances cultural sensitivity in the work with clients
- gains English language skills.

08ENGLAN ENGLISH LANGUAGE 3 ECTS

Learning outcomes

The student

- knows the basic English expressions and vocabulary related to the field of social services
- can manage in everyday written and oral communication situations at work
- communicates successfully with clients and other social work staff who speak English
- gains understanding of cultural differences in social work
- learns how to give an oral presentation in English on a professional topic
- becomes familiar with different professional English texts.

Contents

Education and studies: Bachelor of Social Services, job and employment, changes in working life, important qualities and skills, the job application process, working in a multi-cultural environment, different professional texts and discussions, terminology and phrases for social services.

Teaching methods and assessment

Regular class attendance, course work, word test, leading a discussion group (article assignment), oral presentation and final exam.

Evaluation grade 1 - 5.

Material

08MULTI1 CHILD'S RIGHTS / HUMAN RIGHTS 3 ECTS

CHILD'S RIGHTS 3 OP (Option line: Social pedagogical child and youth education)

Learning outcomes

The student

- is aware of the convention of the rights of a child
- adapts contents of the convention as a basis of professional work
- is aware of violations of child's rights locally, nationally and globally

Contents

Convention of the Rights of a Child

Teaching methods and assessment

Activating lectures, individual and group work.

Evaluation grade passed/failed.

material package provided by the lecturer.

HUMAN RIGHTS 3 OP (Option line: Social pedagogical work with adults)

Learning outcomes

The student

- is aware of the universal declaration of human rights
- understands the meaning of human rights in professional work
- is aware of violations of human rights locally, nationally and globally

Contents

Declaration of the Human Rights.

Teaching methods and assessment

E-learning

Evaluation grade passed/failed.

08MULTI2 CONSTRUCTORS OF WELL-BEING I – GENERAL PERSPECTIVE 5 ECTS

Learning outcomes

The student

- is familiar with the social and health care structures, professions and their missions as a constructor of human well-being
- understands the contribution of his own and different professions to the well-being structure nationally and European-wide
- understands the possibilities of entrepreneurial working when producing well-being
- understands the concept of well-being in different contexts (physical, mental, psychological, social, cultural)
- has the competences to study in a multi-professional and multi-cultural working group
- gains language skills and broadens his English vocabulary when discussing professional matters
- understands and accepts different cultures and opinions
- respects the work and ideas of different professions in the social and health care.

Contents

Structure of social and health care system in Finland, social and health care policy in the European Union, social and health care professions and their competences in Finland, multi-professional co-operation, entrepreneurial way of working in social and health care field, changes in a society, future challenges in the social and health care field.

Teaching methods and assessment

E-learning (includes one starting lecture).

Evaluation grade passed/failed.

08MULTI3 MULTICULTURAL WORK 5 ECTS

Learning outcomes

The student

- understands multiculturalism and its' challenges from society and individual perspective
- is able to recognize and analyze the situation of different ethnic groups and their participation in the society
- is able to professional supporting of integration processes and cultural sensitive practices.

Contents

Multiculturalism, ethnic identity, intercultural communication, multicultural social-pedagogical immigrant work and cultural-sensitive practices, multicultural competence.

Teaching methods and assessment

Activating lectures, exercises, excursions.

Evaluation grade 1 - 5.

Material

Current material to be informed at the beginning of the course.

08MULTI4 CONSTRUCTORS OF WELL-BEING II – FAMILY PERSPECTIVE 2 ECTS

Learning outcomes

The student

- is able to strengthen family well-being in collaboration with social and health care professionals
- enhances multi-cultural competence
- understands and applies multi-professional and "network based" methods in supporting family well-being
- consults and utilizes the expertise of different professions in social and health care in supporting family well-being.

Contents

Multiprofessional ways to support multicultural families in different life situations, social and health care services for families, multiprofessional orientation to network based methods.

Teaching methods and assessment

Casework, demonstration, lectures, individual work.

Evaluation grade passed /failed.

Material

Current material to be informed at the beginning of the course.

Huono-osaisuuden tunnistaminen ja sosiaalipedagoginen muutostyö 29 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- osaa analysoida yhteiskunnallista huono-osaisuutta ja epätasa-arvoa tuottavia rakenteita ja prosesseja
- toimi asiakaslähtöisesti ja tavoitteellisesti yksilö-, ryhmä- ja yhteisötason muutostyössä
- kykenee sosiaalialan ammatillisuuden edellyttämään eettiseen reflektioon
- osaa toimia arvostusriitoja sisältävissä tilanteissa
- tuo esiin sosiaalialan näkökulmia moniammatillisessa yhteistyössä

08HUTU1 LASTENSUOJELU 5 OP

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- osaa arvioida lastensuojelun oikeutuksen, perustan ja merkityksen
- tiedostaa lastensuojelulain keskeiset periaatteet ja sisällöt sekä osaa soveltaa niitä käytännössä
- tunnistaa sosionomin ammatillisen osaamisen ja tehtävät lastensuojelussa
- osaa käyttää yksilö-, perhe- ja verkostotyön työmenetelmiä lastensuojelussa
- toimii reflektiivisesti ja eettisesti lastensuojelutyössä

Sisältö

Lastensuojelutyön keskeiset periaatteet ja käsitteet, ennaltaehkäisevä ja lapsi- ja perhekohtainen lastensuojelutyö, lastensuojelutyö erilaisissa toimintaympäristöissä, lastensuojelutyö muutostyönä, lastensuojelutyön eettiset kysymykset ja pahan kohtaaminen.

Suoritustapa ja arviointi

Aktivoivat luennot, verkko-opetus ja tentti.

Arviointi asteikolla 1 - 5.

Opiskelumateriaali

Bardy, M. (toim.) 2009. Lastensuojelutyön ytimissä. Helsinki: Yliopistopaino.

Forsberg, H., Ritala-Koskinen, A. & Törrönen, M. (toim.) 2006. Lapset ja sosiaalityö. Kohtaamisia, menetelmiä ja tiedon uudelleenarviointia. Jyväskylä: PS-kustannus.

Laakso, R. 2009. Arjen rutiinit ja yllätykset – etnografia lastenkotityöstä. Tampere: Acta Universitatis Tamperensis 1444.

Muu materiaali ilmoitetaan myöhemmin.

08HUTU2 PERHETYÖ 4 OP

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- ymmärtää perhetyön luonteen sosiaalialan työmuotona ennaltaehkäisevässä sekä lapsi- ja perhekohtaisessa lastensuojelussa
- tiedostaa arki- ja perhelähtöisyyden merkityksen toiminnan perustana
- harjaantuu tukemaan erilaisissa elämäntilanteissa olevia perheitä ja toimimaan perheiden läheisver - kostoissa osallisuuttaan tukien
- ymmärtää perhetyöhön liittyvän tuen ja kontrollin problematiikkaa
- on harjaantunut tunnistamaan perheen tilanteeseen vaikuttavia tekijöitä ja edistämään perheen hyvinvointia sosiaalisen asiantuntijana
- harjaantuu toimimaan moniammatillisissa yhteistyöverkostoissa.

Sisältö

Perhetyö sosiaalialan työmuotona ja lapsen edun turvaajana, perhetyön käsitteellinen ja toiminnallisen hajanaisuus, perhetyössä toimimisen monet kehykset, perhetyön tilannekohtaisuus, perhetyössä käytettäviä työ- ja arviointimenetelmiä, perheväkivalta, perhetyössä kohdattavia haasteita.

Suoritustapa ja arviointi

Aktivoivat luennot, itsenäinen työskentely, tentti.

Arviointi asteikolla 1 - 5.

Opiskelumateriaali

Heino, T. 2008. Lastensuojelun avohuolto ja perhetyö: kehitys, nykytila, haasteet ja kehittämisehdotukset. Selvitys lastensuojelun kehittämisohjelmalle. Työpapereita 9/2008. Helsinki: Stakes.

Hokkanen, L. & Sauvola, M. (toim.) 2006. Puhumattomat paikat. Puheenvuoroja perheestä. Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen julkaisuja. 22. 2006.

Jallinoja, R. 2010. Vieras perheessä. Helsinki: Gaudeamus.

Järvinen, R., Lankinen, A., Taajamo, T., Veistilä, M., Virolainen, A. 2007. Perheen parhaaksi, perhetyön arkea. Helsinki. Edita.

Myllärniemi, A. 2007. Lastensuojelun avohuollon ammattikäytäntönä – jäsenyyksiä perhetyöstä toimintatutkimuksen valossa. Heikki Waris -instituutti. 6/2007. Soccan ja Heikki Waris -instituutin julkaisusarja.

Muu materiaali ilmoitetaan myöhemmin.

08HUTU3 PÄIHDETYÖ 4 OP

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- osaa analysoida päihteidenkäyttöä monialaisena ja laaja-alaisena ilmiönä
- tunnistaa ja arvioi päihderiippuvuuden syntyyn liittyviä tekijöitä
- analysoi päihteiden käyttöön ja päihteidenkäyttäjiin liittyviä asenteita
- toteuttaa ennaltaehkäisevää päihdetyötä, päihdekuntoutusta ja jälkihoitoa erilaisissa toimintaympäristöissä

Sisältö

Päihteet, päihderiippuvuus, ehkäisevä- ja korjaava päihdetyö, päihdelainsäädäntö ja päihdepalvelujärjestelmä, haittojen minimointi, motiivintyö ja muutosprosessi, sosiaalisen asiantuntijuus päihdetyössä.

Suoritustapa ja arviointi

Aktivoivat luennot, kirjallisuuteen tutustuminen, tentti.

Arviointi asteikolla 1 - 5.

Opiskelumateriaali

Andersson, M., Hyytinen, R. & Kuorelahti, M. (toim.) Vauvan parhaaksi. Kuntoutuminen päihteistä, odotus- ja vauva-aikana. Helsinki: Ensi- ja turvakotien liitto 38.

Hyytinen, R. 2007. Lapsi, huumeperhe ja toivo. Lapsen todellistuminen huumeperheen kuntoutusprosessissa. Helsinki: Ensi- ja turvakotien liitto 37.

Kaipio, K. & Ruisniemi, A. (toim.) 2009. Ihan oikea ihme. Kirjoituksia päihdetyöstä. Jyväskylä: Vapaan alkoholihuollon kannatusyhdistys - VAK ry.

Kuusisto, K. 2010. Kolme reittiä alkoholismista toipumiseen. Tutkimus muutoksesta hoidon ja vertaistuen avulla sekä ilman professionaalista hoitoa.

Värynen, S. 2007. Usvametsän neidot. Tutkimus nuorten naisten elämästä huumeekuvioissa. Acta Universitatis Lapponiensis 118.

Muu materiaali ilmoitetaan myöhemmin.

08HUTU4 MIELENTERVEYSTYÖ 4 OP

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- osaa eritellä mielenterveyteen liittyvien tekijöiden moninaisuutta
- osaa arvioida läheisten tuen tarvetta ja järjestää sitä tarvittaessa
- tunnistaa sosionomin ammatillisen osaamisen ja tehtävät mielenterveystyön monialaisissa toimintaympäristöissä
- toimii asiakaslähtöisesti ja tavoitteellisesti yksilö-, ryhmä- ja yhteisötason mielenterveystyössä

Sisältö

Mielenterveys käsitteenä, psyykkiset häiriöt, kriisit ja traumat, mielenterveyslainsäädäntö ja palvelujärjestelmä, ennaltaehkäisemisen ja kuntoutumisen näkökulmia, Advocacy-asianajotyö.

Suoritustapa ja arviointi

Aktivoivat luennot, kirjallisuuteen perehtyminen, tentti.

Arviointi asteikolla 1 - 5.

Opiskelumateriaali

Kiviniemi, L., Läksy, M-L., Matinlauri, T., Nevalainen, K., Ruotsalainen, K., Seppänen, U-M. & Vuokila-Oikkonen, P. 2007. Minä mielenterveystyön tekijänä. Helsinki: Edita.

Koskisuu, J. 2004. Eri teitä perille: mitä mielenterveystyö on. Helsinki: Edita.

Karila, I. & Kokko, A-M. 2008 Krooninen masennus. Mitä on tehtävissä? Helsinki: Edita.

Muu materiaali ilmoitetaan myöhemmin.

08HUTU5 MUUTOSTYÖN HARJOITTELU 12 OP

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- osaa tukea ja ohjata tavoitteellisesti erilaisia asiakasryhmiä heidän arjessaan
- tunnistaa yhteiskunnallista huono-osaisuutta ja osaa tarkastella sosionomin ammatillista osaamista ja tehtäviä huono-osaisuuden lieventämisessä
- harjaantuu toimimaan sosiaalialan ammattilaisena muutostyössä
- tiedostaa asiakkaan puolelle asettuvan työtteen merkityksen
- harjaantuu toimimaan yhteistyöverkostoissa
- kykenee sosiaalialan ammatillisuuden edellyttämään eettiseen reflektioon.

Sisältö

Harjoittelu suoritetaan sosiaalipedagogisen muutostyön toimintaympäristöissä joko julkisen, yksityisen tai 3. sektorin toimipaikoissa lastensuojelussa, perhetyössä, päihde- tai mielenterveystyössä.

Suoritustapa ja arviointi

Hyväksytysti suoritettu harjoittelu, kirjalliset oppimistehtävät ja itsearviointi. Arviointi asteikolla hyväksytty/hylätty.

Työyhteisö- ja yrittäjäosaaminen 26 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- soveltaa johtamiseen ja toimintojen organisointiin liittyviä peruskäsitteitä, teorioita ja toimintamalleja
- arvioida ja kehittää työyhteisön toimintaa
- analysoida ihmisen ja työyhteisön hyvinvointiin vaikuttavia asioita
- soveltaa tietämystään oman ja työyhteisön hyvinvoinnin edistämiseksi
- arvioida ja kehittää yhteisöviestintää osana työyhteisön toimintaa ja tavoitteita
- hyödyntää suunnitelmallisesti yhteisöviestinnän välineitä omassa toiminnassaan ja työssään
- toimia yritteliäästi ja yrittäjämäisesti omassa työssään ja työyhteisössään
- tehdä realistisen liiketoimintasuunnitelman.

08TYRII ESIMIESTYÖSKENTELY 3 OP

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- tunnistaa esimiestyöskentelyyn kuuluvia tehtäviä ja vastuita sekä arvioida omia esimiesvalmiuksiaan
- muodostaa oman käsityksensä hyvästä johtamisesta ja analysoida esimiestyöskentelyä
- kehittää työyhteisön toimintaa ja arvioida sen laatua.

Sisältö

Esimiehen tehtävät, asema ja vastuu, organisaatorakenne, laatutyöskentely, johtamisen käsite, johtamisen teorioita, henkilöstöjohtamisen toiminnot sekä strategiatyöskentely.

Suoritustapa ja arviointi

Aktivoiva lähiopetus, soveltava oppimistehtävä, tentti/oppimispäiväkirja.

Arviointi asteikolla 1 - 5.

Opiskelumateriaali

Kauhanen, J. 2010. Henkilöstövoimavarojen johtaminen. 10. painos. Helsinki: WSOYpro.

Niiranen, V., Seppänen-Järvelä, R., Sinkkonen, M. & Vartiainen, P. 2010. Johtaminen sosiaalialalla. Helsinki: Gaudeamus.

08TYRI2 YHTEISÖVIESTINTÄ 3 OP

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- paikantaa yhteisöviestinnän strategisen merkityksen koko työyhteisön toiminnassa
- viestiä omassa työyhteisössään rakentavasti ja tavoitteellisesti hyödyntäen erilaisia viestinnän välineitä
- arvioida viestinnän toimivuutta ja kehittää oman työyhteisönsä yhteisöviestinnän kulttuuria.

Sisältö

Yhteisöviestinnän perusteet, esimiesviestintä, viestintä työyhteisössä, tiedottaminen ja yhteystoiminta, kriisiviestintä, neuvottelu.

Suoritustapa ja arviointi

Aktivoiva lähiopetus, essee.

Arviointi asteikolla 1 - 5.

Opiskelumateriaali

Siukosaari, A. 2002. Yhteisöviestinnän opas. 2. tarkistettu painos. Helsinki: Business Books.

tai Juholin, E. 2009. Communicare – viestintä strategiasta käytäntöön. 5. uudistettu painos. Porvoo: Infor.

08TYR13 TOIMIVA JA KEHITTYVÄ TYÖYHTEISÖ 4 OP

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- arvioida ihmisen ja työyhteisön toimivuuteen ja hyvinvointiin liittyviä tekijöitä
- vaalia ja edistää sekä omaansa että työyhteisönsä hyvinvointia
- toimia työyhteisössä yhteisöllisyyttä ja positiivista ilmapiiriä edistäen
- hyödyntää työnohjausta oman ammatillisen kasvun, työhyvinvoinnin ja työyhteisön toiminnan kehittämisen välineenä.

Sisältö

Työhyvinvointi, työmotivaatio, työssä jaksaminen, työkykyä edistävä toiminta, toimintakykyinen työyhteisö, työpaikan ihmissuhteet, työnohjaus ja työolainsäädäntö.

Suoritustapa ja arviointi

Aktivoiva lähiopetus, seminaarityöskentely, tentti/oppimispäiväkirja.

Arviointi asteikolla 1 - 5.

Opiskelumateriaali

Kinnunen, U., Feld, T. & Mauno, S. (toim.) 2005. TYÖ LEIPÄLAJINA. Työhyvinvoinnin psykologiset perusteet. Jyväskylä: PS-kustannus.

Otala, L. & Ahonen, G. 2005. Työhyvinvointi tuloksen tekijänä. Helsinki: WSOYpro.

01PJYT YRITTÄJYYS 4 OP

Yrittäjyysopinnot voi suorittaa kolmella eri tavalla.

1) Osallistuminen sosiaali- ja terveysalan Otetta osaamiseen -opintojaksoon

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- tunnistaa yrittäjyyden elämänstrategiana
- hyödyntää yrittäjämäistä työtettä osana omaa ammatillista osaamistaan
- kertoa yrityksen perustamisen lähtökohdista ja lainsäädännöstä
- tunnistaa eri yritysmuotoja ja erityisesti osuuskunnan yritysmuotona ja sitä ohjaavaa lainsäädäntöä
- määritellä osuuskunnan perustamiseen tarvittavaa tietoutta.

I osio 2 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- kuvata yrittäjyyttä sekä yrittäjämäistä työtettä omassa osaamisessaan ja sosiaali- ja terveysalalla
- tunnistaa itsensä ja oman osaamisen johtamisen merkityksen yrittäjyydessä ja yrittäjämäisessä työotteessa
- määritellä tuotteistamisen merkityksen yrittäjyydessä.

II osio 2 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- hyödyntää liiketoimintaosaamista osana omaa toimintaansa ja työtään
- suunnitella tuotteistamista, markkinointia sekä kustannuslaskentaa ja yrityksen taloutta osana liiketoimintaosaamista
- tehdä liiketoimintasuunnitelman.

Sisältö

Yrittäjämäistä työtettä tukevia yhteisöllisiä ja toiminnallisia työtapoja, osuuskunta ja muita yrittäjyyden muotoja, yritystoiminnan peruskäsitteitä, liikeidea, liiketoimintasuunnitelma.

Suoritustapa ja arviointi

Aktivoiva lähiopetus ja osallistuminen yhteisöllisiin työtapoihin, oppimistehtävät, liiketoimintasuunnitelman laatiminen.

Arviointi asteikolla 1 - 5.

Opiskelumateriaali

Sovitaan kurssin alussa.

2) Osallistuminen verkkokurssille

Yksi tapa suorittaa yrittäjyysopinnot on osallistua verkkokurssille.

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- tunnistaa yrittäjyyden elämänstrategiana
- jäsentää yrittäjyyden henkilökohtaisia ja yleisiä mahdollisuuksia ja esteitä
- kehittää valmiuksiaan liikeidean työstämiseen ja arviointiin sekä liiketoimintasuunnitelman laadintaan.

Suoritustapa ja arviointi

Hyväksyttävään suoritukseen vaaditaan osallistuminen aloitustilaisuuteen.

Repassa olevien harjoitusten/oppimistehtävien tekeminen hyväksytysti.

Aktiivinen osallistuminen verkossa käytävään kurssin sisäiseen keskusteluun.

Liiketoimintasuunnitelman laatiminen, pohdintapäiväkirja tai verkkotentti.

Arviointi asteikolla 1 - 5.

3) Osallistuminen opiskelijoiden osuuskuntatoimintaan

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- tunnistaa yrittäjyyden elämänstrategiana
- jäsentää yrittäjyyden henkilökohtaisia ja yleisiä mahdollisuuksia ja esteitä
- kehittää valmiuksiaan liikeidean työstämiseen ja arviointiin sekä liiketoimintasuunnitelman laadintaan.

Suoritustapa ja arviointi

Hyväksyttävään suoritukseen vaaditaan liiketoimintasuunnitelman laatiminen omasta osuuskuntatoiminnasta, aktiivinen toiminta osuuskunnan johdossa tai erillisissä kehittämishankkeissa tai aktiivinen hyväksytyyn liiketoimintasuunnitelman mukainen toiminta.

Arviointi asteikolla 1 - 5.

Korvaava koe (näyttökoe)

Kaksi kertaa lukukaudessa järjestetään näyttökoe. Opiskelija, joka mielestään osaa opintojakson asiat, voi osallistua kokeeseen. Hyväksytysti suoritettun näyttökokeen perusteella opiskelija saa merkinnän yrittäjyyden opintojakson suorittamisesta.

08TYRI5 TYÖYHTEISÖOSAAMISEN HARJOITTELU 12 OP

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- soveltaa ja syventää osaamistaan sosiaalialan eri tehtävissä
- arvioida työyhteisön toimintaa
- jäsentää esimiestyötä, työyhteisön viestintää ja toimintaa yhteistyöverkostoissa
- kehittää työyhteisön toimintaa ammatillisesti
- toimia yritteliäästi ja yrittäjämäisesti.

Sisältö

Harjoittelu suoritetaan sosiaalialan toimintaympäristöissä joko julkisen, yksityisen tai 3. sektorin toimipaikoissa tai joko omassa yrityksessä tai omaa yrittäjyyttä valmistellen.

Suoritustapa ja arviointi

Hyväksytysti suoritettu harjoittelu, kirjalliset oppimistehtävät ja itsearviointi.

Arviointi asteikolla hyväksytty/hylätty.

SOSIAALIPEDAGOGISEN LAPSI JA NUORISOTYÖN SUUNTAUTUMISVAIHTOEHTO 43 OP

Sosiaalipedagoginen varhais- ja nuorisokasvatus 43 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- sisäistää ammatillisuuden merkityksen kasvatuksellisessa vuorovaikutuksessa lasten ja nuorten sekä heidän perheidensä kanssa tehtävässä työssä
- työskennellä moniammatillisissa verkostoissa asiakkaan osallisuutta tukien
- soveltaa osallistuvia menetelmiä lasten ja nuorten parissa tehtävässä työssä
- arvioida lapsen ja nuoren yksilöllisiä tarpeita
- arvioida arvoriistiriitatilanteita ja toimia niissä

08SPLN1 VARHAISKASVATUS 9 OP

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- edistää lapsen osallisuutta ja kuulluksi tuleamista varhaiskasvatustyössä
- suunnitella, toteuttaa ja arvioida pedagogisesti mielekästä toimintaa varhaiskasvatuksen eri kentillä
- soveltaa omaa pedagogista näkemystään ja varhaiskasvatustyötä ohjaavia eettisiä periaatteita
- tehdä lapsen ja perheen asemaa näkyväksi ja kuuluvaksi moniammatillisissa ja yli sektorirajojen toimivissa verkostoissa
- tukea lasta ja perhettä kasvatuskumppanuuden periaatteet huomioiden
- ymmärtää varhaiskasvatusosaamisen merkityksen lastensuojelun kentässä

Sisältö

Varhaiskasvatusjärjestysjärjestelmä ja sitä ohjaava lainsäädäntö, varhaiskasvatussuunnitelma, varhaiskasvatuspedagogiikka, varhaiskasvatusympäristö, lapsen oppiminen ja leikki, lapsihavainnointi ja ohjaaminen, kasvatuskumppanuus, pedagogisen toiminnan suunnittelu, toteutus ja arviointi.

Suoritustapa ja arviointi

Aktiivisuus kontaktiopetuksessa, opintokäynnit, kirjalliset tuotokset, tentit, toiminnallinen projektityöskentely. (Lapsen oikeuksien päivä)

Arviointi asteikolla 1 - 5.

Opiskelumateriaali

Helenius, A., Karila, K., Munter, H., Mäntynen, P. & Siren-Tiusanen, H. 2001. Pienet päivähoidossa. Alle kolmivuotiaiden lasten varhaiskasvatuksen perusteita. Helsinki: WSOY.

Brotherus, A., Hytönen, J. & Krokfors, L. 2002. Esi- ja alkuopetuksen didaktiikka. Helsinki: WSOY.

Helenius, A. & Korhonen, R. (toim.). 2008. Pedagogiikan palikat. Johdatus varhaiskasvatukseen ja kehitykseen. Helsinki: WSOY.

Karila, K., Alasuutari, M., Hännikäinen, M., Nummenmaa, A. & Rasku-Puttonen, H. (toim.) 2006.

Kasvatusvuorovaikutus. Tampere: Vastapaino.

Koivunen, P-L. 2009. Hyvä päivähoito. Työkaluja sujuvaan arkeen.. PS- kustannus.

Luentomateriaali

08SPLN2 LUOVAT JA DRAAMALLISET MENETELMÄT VARHAISKASVATUKSESSA 4OP

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- ottaa kasvattajan vastuun lapsen osallisuuden mahdollistajana taiteen ja kulttuurin maailmoissa
- oivaltaa oman ja ryhmän yhteisen taiteellisen kokemisen ja ilmaisemisen merkityksen ammatillisen toiminnan pohjana
- ymmärtää luovien työmenetelmien merkityksen lapsen yksilöllisessä ja yhteisöllisessä kasvun ja kehityksen tukemisessa
- osaa suunnitella, toteuttaa ja arvioida eri taiteen alueisiin liittyvää toimintaa.

Sisältö

Taide- ja kulttuurikasvatuksen lähtökohdat, lapselle ominaiset tavat toimia, mediakasvatus, keskeisiä taidekasvatuksen osallistavia menetelmiä.

Suoritustapa ja arviointi

Aktiivisuus kontaktiopetuksessa, kirjallinen tuotos, toiminnallinen projekti- ja pajatyöskentely.

Arviointi asteikolla hyväksytyt/hylätyt.

Opiskelumateriaali

Ruokonen, I., Rusanen, S. & Välimäki, A-L. (toim.) 2009. Taidekasvatus varhaiskasvatuksessa. Helsinki: Yliopistopaino.

08SPLN3 ERITYISKASVATUS 4 OP

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- osaa erityiskasvatuksen peruskäsitteet
- hallitsee varhaiserityiskasvatuksen toimintaperiaatteet
- tuntee perhelähtöisyyden periaatteet
- tunnistaa erityisen tuen tarpeiden erityispiirteitä
- tuntee erityisen tuen palvelujärjestelmän perusteet
- edistää moniammatillisen työn toimintaperiaatteiden toteutumista.

Sisältö

Eryityskasvatuksen tausta, varhaiserityiskasvatus, erityisen tuen tarpeet lapsilla, nuorilla ja perheillä, vammaistyön perusteet, palvelujärjestelmä, moniammatillinen työ.

Suoritustapa ja arviointi

Aktiivisuus kontaktiopetuksessa, seminaari.

Arviointi asteikolla 1 - 5.

Opiskelumateriaali

Malm, M., Matero, M., Repo, M. & Talvela, E-L. 2004. Esteistä mahdollisuuksiin.

Vammaistyön perusteet. Helsinki: WSOY.

Pihlaja, P. & Viitala, R. 2004. Eryityskasvatus varhaislapsuudessa. Helsinki: WSOY.

Lämsä, A-N. (toim.) 2009. Mun on paha olla. Näkökulmia lasten ja nuorten psyykkiseen hyvinvointiin. Jyväskylä: PS-kustannus.

08SPLN4 NUORISOKASVATUS 5 OP

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- erotella nuoren tarpeita ja voimavaroja kasvun ja kehityksen eri vaiheissa ja elämäntilanteissa
- tulkita nuorten elämismailmaa
- erotella nuorten syrjäytymistä aiheuttavia prosesseja
- arvioida erilaisissa elämäntilanteissa olevien nuorten palvelutarpeita
- toteuttaa erilaisia nuorisotyön työmenetelmiä
- tuottaa nuorten osallisuutta mahdollistavaa toimintaa

Sisältö

Nuoruus yhteiskunnallisena ja kulttuurisena ilmiönä, nuorisolaki, nuorisotyön tehtävät ja työmuodot, nuorisokasvatus, nuorten elämänhallinta, nuorten osallisuus, palvelujärjestelmä

Suoritustapa ja arviointi

Aktivoivat luennot, kirjalliset tuotokset, toiminnallinen projektityöskentely, paja/seminaarityöskentely, tentti.

Arviointi asteikolla 1 - 5.

Opiskelumateriaali

Hoikkala, T. & Sell, A. 2007. Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet.

Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura. Julkaisuja 76.

Kemppinen, P. 1999. Nuoriso 2000. Nuorisotyön käsikirja. Vantaa: Kannustusvalmennus P & K Oy.

Aaltonen, M., Ojanen T., Vihunen R. & Vilen M. 2007. Nuoren aika. Helsinki: WSOY.

Muu opiskelumateriaali ilmoitetaan opintojakson alussa.

08SPLN5 TYÖMENETELMIÄ ARJEN TUKEMISEEN 6 OP

Opiskelija

- osaa tunnistaa ja arvioida asiakkaan voimavaroja ja tarpeita
- harjaantuu soveltamaan erilaisia asiakastyön työorientaatioita ja työmenetelmiä
- tunnistaa osallisuutta edistäviä ja elämyksellisiä menetelmiä ja ymmärtää niiden merkityksen arjen tukemisessa.

Sisältö

Psykososiaalisen työn muotoja ja lähestymistapoja mm. voimavara- ja ratkaisukeskeinen työote, sosiaaliohjaus, kriisityö, verkostotyö, yhteisötyö, terapeuttiset työmenetelmät, osallistavat ja elämykselliset työmuodot.

Suoritustapa ja arviointi

Aktivoivat luennot, toiminnallinen opetus, työpajat.

Arviointi asteikolla 1 - 5.

Opiskelumateriaali

Ilmoitetaan opintojakson alussa.

08SPLN6 SUUNTAAVA HARJOITTELU / SOSIAALIPEDAGOGINEN LAPSI- JA NUORISOTYÖ 15 OP

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- osaa soveltaa sosiaalipedagogisia toimintaperiaatteita
- tunnistaa lapsen ja nuoren yksilöllisiä tarpeita
- osaa suunnitella, toteuttaa ja arvioida pedagogisesti mielekästä toimintaa
- sisäistää ammatillisuuden merkityksen kasvatuksellisessa vuorovaikutuksessa lasten ja nuorten sekä heidän perheidensä kanssa tehtävässä työssä
- tunnistaa asiakkaan osallisuutta tukevia moniammatillisia verkostoja ja osaa toimia sosiaalialan edusta- jana niissä.
- osaa soveltaa osallistuvia menetelmiä lasten ja nuorten parissa tehtävässä työssä

- kehittää ja arvioi omaa pedagogista kasvatus- ja ohjausnäkemystään ja sitä ohjaavia eettisiä periaatteita.

Sisältö

Harjoittelu suoritetaan varhais- ja nuorisokasvatuksen toimintaympäristöissä joko julkisen, yksityisen tai 3. sektorin toimipaikoissa.

Lastentarhanopettajapätevyyden saamisen edellytyksenä on harjoittelun suorittaminen pedagogisena harjoitteluna lastentarhanopettajan työtehtävissä. Harjoittelun voi suorittaa myös sosiaalipedagogisen lapsi- ja nuorisotyön yksiköissä kuten kouluissa, maahanmuuttajatyössä tai vammaistyössä.

Suoritustapa ja arviointi

Hyväksytysti suoritettu harjoittelu, kirjalliset oppimistehtävät ja itsearviointi.

Arviointi asteikolla hyväksytty/ hylätty.

SOSIAALIPEDAGOGISEN AIKUISTYÖN SUUNTAUTUMISVAIHTOEHTO 43 OP

Sosiaalipedagoginen aikuistyö 43 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- tukea kansalaisten osallisuutta ja kykenee osallistumaan vaikuttamistyöhön
- jäsentää kuntoutuksen merkitystä yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmasta
- arvioida asiakkaan tarpeita ja voimavaroja vammaistyössä ja aikuiserityiskasvatuksessa
- arvioida ikääntyneen henkilön sosiaalista toimintakykyä ja tunnistaa tuen tarpeita
- käyttää erilaisia asiakastyön työmenetelmiä
- soveltaa taidelähtöisiä menetelmiä sosiaalialan työssä

08SPA11 AKTIIVINEN KANSALAINEN JA YHTEISÖSOSIAALITYÖ 4 OP

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- selittää osallisuuden merkityksen kansalaisyhteiskunnassa ja tunnistaa yhteiskunnallisen vaikuttamisen keinoja
- erotella yhteisösosiaalityön lähtökohtia
- toteuttaa keskeisiä yhteisösosiaalityön periaatteita
- käyttää erilaisia osallistavia työmenetelmiä.

Sisältö

Kansalaisyhteiskunta, kansalaistoiminta, vaikuttaminen, osallisuus, yhteisöt, yhteisösosiaalityö.

Suoritustapa ja arviointi

Kontaktiopetus, oppimistehtävät/ tentti.

Arviointi asteikolla 1 - 5.

Opiskelumateriaali

Roivainen, I., Nylund, M., Korkiamäki, R. & Raitakari, S. (toim.) 2008. Yhteisöt ja sosiaalityö. Kansalaisen vai asiakkaan asialla. Jyväskylä: PS-kustannus.

Muu opiskelumateriaali ilmoitetaan opintojakson alussa.

08SPA12 SOSIAALINEN KUNTOUTUS 4 OP

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- erotella kuntoutuksen merkitystä yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmasta
- jäsentää sosiaalialan osaajan tehtäväkuvaa kuntoutuksen prosessissa
- soveltaa keskeisiä sosiaalisen kuntoutuksen menetelmiä.

Sisältö

Kuntoutus prosessina ja toimintajärjestelmänä, sosiaalisen kuntoutuksen eri muotoja, moniammatillisuus kuntoutuksen prosessissa, kuntoutukseen liittyvä keskeinen lainsäädäntö.

Suoritustapa ja arviointi

Kontaktiopetus, oppimistehtävät, tentti, toimiminen hankkeessa.

Arviointi asteikolla 1 - 5.

Opiskelumateriaali

Järvikoski, A. & Härkäpää, K. 2004. Kuntoutuksen perusteet. Helsinki: WSOY.

Kettunen, R. (toim.) 2009. Kuntoutumisen mahdollisuudet. Helsinki: WSOYpro.

Vilkkumaa, I. 2004. Kolme tapaa nähdä sosiaalisessa kuntoutuksessa. Teoksessa Karjalainen, V. & Vilkkumaa, I.

Kuntoutus kanssamme: ihmisen toimivuuden tukeminen. Helsinki: Stakes.

08SPA13 TYÖMENETELMIÄ ARJEN TUKEMISEEN 6 OP

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- arvioida asiakkaan voimavaroja ja niiden merkitystä asiakaslähtöisesti
- käyttää erilaisia psykososiaalisen asiakastyön työorientaatioita ja työmenetelmiä
- ohjata ja tukea asiakkaita heidän arjessaan.

Sisältö

Psykososiaalisen työn muotoja ja lähestymistapoja: mm. voimavara- ja ratkaisukeskeinen työote, ohjaus- ja neuvontatyö, verkostotyö, kriisityö, terapeutitiset menetelmät, osallistavia ja elämyksellisiä työmuotoja.

Suoritustapa ja arviointi

Kontaktiopetus, oppimistehtävät/tentti, case-harjoitukset ja toimiminen hankkeissa.

Arviointi asteikolla 1 - 5.

Opiskelumateriaali

Vilen, M., Leppämäki, P. & Ekström, L. 2008. Vuorovaikutuksellinen tukeminen. Helsinki: WSOY.

Muu opiskelumateriaali ilmoitetaan opintojakson alussa

08SPA14 VAMMAISTYÖ JA AIKUISERITYISKASVATUS 4 OP

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- nimetä vammaistyön ja erityiskasvatuksen peruskäsitteitä
- huomioida asiakkaiden erityisen tuen tarpeita
- työskennellä vammaistyön ja aikuiserityiskasvatuksen periaatteiden mukaisesti
- soveltaa vammaispalvelulainsäädäntöä ja tuntee palvelujärjestelmän rakenteen
- jäsentää moniammatillisen työn periaatteita.

Sisältö

Aikuiserityiskasvatuksen ja vammaistyön perusteet, kuntoutus - ja palvelujärjestelmä, vammaispalvelulainsäädäntö, moniammatillinen työ.

Suoritustapa ja arviointi

Kontaktiopetus, seminaari.

Arviointi asteikolla 1 - 5.

Opiskelumateriaali

Malm, M., Matero, M., Repo, M. & Talvela, E-L. 2004. Esteistä mahdollisuuksiin. Vammaistyön perusteet. Helsinki: WSOY.

Karjalainen, V. & Vilkkumaa, I. 2004. (toim.) Kuntoutus kanssamme. Ihmisen toimivuuden tukeminen. Helsinki: Stakes.

08SPA15 SENIORITYÖ 4 OP

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- jäsentää ikääntymistä psykososiaalisena ja yhteiskunnallisena ilmiönä
- arvioida ikääntyneen sosiaalista toimintakykyä ja tunnistaa tuen tarpeita
- hyödyntää ikääntyneiden palvelujärjestelmää
- tarkastella ja käsitellä ikääntyneiden erityiskysymyksiä
- soveltaa sosiokulttuurisia työmuotoja.

Sisältö

Ikääntyminen psykososiaalisena ja yhteiskunnallisena ilmiönä, ikääntyneiden palvelut ja sosiokulttuurinen työ.

Suoritustapa ja arviointi

Kontaktiopetus, tentti, moniammatillinen ikääntyneisiin liittyvä teemapäivä.

Arviointi asteikolla 1 - 5.

Opiskelumateriaali

Marin, M. & Hakonen s. (toim.) 2003. eniori- ja vanhustyö arjen kulttuurissa. Juva, PS-kustannus.

Kurki, L. 2007. Innostava vanhuus. Helsinki: Oy Finn Lectura Ab.

08SPA16 OSALLISTAVA TAIDE SOSIAALIALAN TYÖSSÄ 6 OP

Osaamistavoite

Opiskelija osaa

- arvioida taidelähtöisten menetelmien soveltuvuutta sosiaalialan työssä
- suunnitella, toteuttaa ja arvioida taidelähtöisten menetelmien käyttöä asiakastyössä
- soveltaa taidelähtöisiä menetelmiä eri asiakasryhmien kanssa
- kehittää omaa persoonaansa työväliseen ja voimavarana
- reflektoida omaa osaamistaan ohjaajana.

Sisältö

Taidelähtöisiä luovia ja toiminnallisia menetelmiä, esimerkiksi muistelutyö, kirjallisuusterapia ja sanataide, musiikki, tarinateatteri, valokuvatyöskentely, kuvallinen ilmaisu, senioriliikunta, luova kirjoittaminen.

Suoritustapa ja arviointi

Aktiivinen kontaktiopetus, lukupiirityöskentely, oma luova työskentely yksin ja asiakkaiden kanssa.

Arviointi asteikolla 1-5.

Opiskelumateriaali

Ilmoitetaan kurssin alussa.

08SPA17 SUUNTAAVA HARJOITTELU / SOSIAALIPEDAGOGINEN AIKUISTYÖ 15 OP

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- arvioida eri asiakasryhmien tarpeita ja voimavaroja
- suunnitella, toteuttaa ja arvioida tavoitteellista asiakastyötä
- käyttää palvelujärjestelmää yksilön ja yhteisön tukemisessa
- soveltaa erilaisia asiakastyön työorientaatioita ja työmenetelmiä
- toteuttaa moniammatillista työskentelyä
- soveltaa osallisuutta tukevia ja taidelähtöisiä työmenetelmiä työssään
- toimia alansa ammattieettisten periaatteiden mukaisesti.

Sisältö

Harjoittelu toteutetaan julkisen, yksityisen tai 3. sektorin toimintaympäristössä, kuten aikuisväestön kuntouttavassa työssä, vammaistyössä tai seniorityössä.

Suoritustapa ja arviointi

Hyväksytysti suoritettu harjoittelu, kirjalliset oppimistehtävät ja itsearviointi.

Arviointi asteikolla hyväksytty/hylätty.

Tutkimus- ja kehittämisosaaminen 10 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- kehittämis- ja tutkimusmenetelmien perusteet
- hankkia ja käsitellä tutkimus- ja kehittämistoimintaan liittyvää informaatiota
- valmistautua toteuttamaan opinnäytetyön työelämä- tai hanketoimijan toimeksiantona
- tutkivan kirjoittamisen perusteet
- toteuttaa laadullisen ja määrällisen tutkimusprosessin
- noudattaa hyvää tieteellistä käytännettä ja välttää sen loukkauksia
- toimia asiantuntijana työelämän tutkimus- ja kehittämistoiminnassa
- soveltaa tutkimus- ja kehittämisosaamistaan ihmisten hyvinvointiin alueellisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti

Kehittämismenetelmät 4 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- hallita opinnäytetyöprosessia
- toimia työelämä- ja hanketoimijoiden kanssa yhteistyössä
- noudattaa hyvää tieteellistä käytännettä ja välttää sen loukkauksia
- hankkia tutkimus- ja kehittämistoimintaan tarvittavaa tietoa ja arvioida sitä lähdekriittisesti
- raportoida opinnäytetyön tutkivan kirjoittamisen peruseränteiden mukaan

Sisältö

08KEME1 Asiantuntijaosaaminen työelämän tutkimus- ja kehittämistoiminnassa (2 op), 3. lukukausi

- opinnäytetyö osana tutkimus- ja kehittämisosaamista
- opinnäytetyö kehittämishankkeena
- opinnäytetyö työelämä- ja hanketoimijoiden toimeksiantona
- erilaiset opinnäytetyöt (laadullinen, määrällinen, toiminnallinen)

- opinnäytetyön ohjauksen hyödyntäminen
  - tutkimus- ja kehittämistoiminnan eettiset ohjeet ja niiden loukkausten välttäminen
- 08KEME2 Informaatio-osaaminen tutkimus- ja kehittämistoiminnassa** (1 op), 3. lukukausi)

- tiedonlähteet ja tiedon rakenne
- tehokkaat hakutavat, tiedonhakuprosessi, hakustrategiat
- lähdekritiikki ja tiedon arviointi

08KEME3 Tutkiva kirjoittaminen (1 op), 5. lukukausi

- tieteellisen tekstin kirjoittaminen
- lähdekritiikki ja lähdemerkinnät
- tekstin rakenne
- suullinen raportointi

Suoritustapa

- aktivoiva opetus
- verkko-opiskelu
- tehtävät

Arviointi

hyväksytty/hylätty

Opiskelumateriaali

Ajankohtaiset artikkelit ja tutkimukset

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2008. Tutki ja kirjoita. Tammi.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2009. Humanistisen, yhteiskuntatieteellisen ja käyttäytymistieteellisen tutkimuksen eettiset periaatteet ja ehdotus eettisen ennakoarvioinnin järjestämisestä 2009

http://www.tenk.fi/JulkaisutjaOhjeet/eettiset_periaatteet.pdf

Vilka, H. Tutki ja kehitä. 2005. Tammi.

Tutkimusmenetelmät 6 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- laadullisen ja määrällisen tutkimusasetelman
- kerätä ja käsitellä laadullista ja määrällistä tutkimusaineistoa
- analysoida laadullista ja määrällistä tutkimusaineistoa
- käsitellä tuloksia ja tehdä johtopäätöksiä
- soveltaa tutkimuksellista lähestymistapaa kehittämishankkeessa

Sisältö

08TUME1 Laadullinen ja määrällinen tutkimusprosessi (2 op), 4. lukukausi)

- tietoperusta, käsitys tiedosta ja peruskäsitteet
- tutkimusaiheen määrittely
- tutkittava kohde ja sen rajaaminen
- tutkimuksen tavoite, tehtävä ja ongelmat
- tutkimussuunnitelman ja kehittämissuunnitelman laadinta

08 TUME2 Laadullisen ja määrällisen tutkimuksen aineiston kerääminen ja käsittely (2 op), 5. lukukausi

aineiston keräämismenetelmät ja määrä (haastattelu, havainnointi, muut aineistot, kyselylomake, webropol) ja erilaisten aineistojen analyysimenetelmät

08TUME3 Laadullisen ja määrällisen tutkimuksen analyysi ja tulkinta (2 op), 6. lukukausi

- aineiston käsittely (litterointi, koodaus)
- laadullisen analyysin perusteet (sisällönanalyysi)
- tilastollisen analyysin perusteet (SPSS)
- tulosten tulkinta ja johtopäätökset
- tutkimuksen luotettavuus

Suoritustapa

- aktivoiva opetus
- verkko-opiskelu
- tehtävät
- harjoitukset

Arviointi

hyväksytty/hylätty

Opiskelumateriaali

Ajankohtaiset artikkelit ja tutkimukset

Eskola, J. & Suoranta, J. 2001. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Vastapaino.

- Heikkilä, A., Jokinen, P. & Nurmela, T. 2008. Tutkiva kehittäminen. WSOY
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2008. Tutki ja kirjoita. Tammi.
- Kananen J.(2008) Kvali. Kvalitatiivisen tutkimuksen teoria ja käytänteet. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 93.
- Kananen J.(2008)Kvantti. Kvantitatiivinen tutkimus alusta loppuun. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 89.
- Kankkunen, P. & Vehviläinen-Julkunen, P. 2009. Tutkimus hoitotieteessä. WSOY
- Metsämuuronen J. (2003)Tutkimuksen tekemisen perusteet ihmistieteissä. International Methelp Ky.
- Menetelmäopetuksen tietovaranto <http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/> Tampereen yliopisto.
- Metsämuuronen, J. 2002. Mittarin rakentaminen ja testiteorian perusteet. Metodologia – sarja 6. Helsinki: Methelp
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2002. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Tammi.
- Uusitalo H.(1995)Tiede, tutkimus ja tutkielma.Johdatus tutkielman maailmaan. WSOY.
- Vilka, H. & Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Tammi.
- Vilka, H. 2007. Tutki ja mittaa - Määrällisen tutkimuksen perusteet. Tammi.

Opinnäytetyö 15 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- osaa tarkastella työelämän toimintaa, hankkeita, palveluita ja tuotteita tutkimus- ja kehittämisosaamisen periaatteiden mukaan
- osaa ideoida, valmistella, toteuttaa, arvioida ja julkaista opinnäytetyön ja raportoida sen oman alansa tietoperustan, informaatio-osaamisen ja tutkivan kirjoittamisen periaatteiden mukaan
- osoittaa asiantuntijuutensa oman alansa työelämän tutkimus- ja kehittämistoiminnassa
- ymmärtää opinnäytetyön tuloksena saavutetun uuden tiedon, toiminnan, palvelun tai tuotteen välittömästi hyödynnettävyyden työelämässä tai hankkeessa

Sisältö

Ideointi- ja valmisteluvaihe 3 op (5. lukukausi)

Toteutusvaihe 7 op (6.lukukausi)

Arviointi- ja julkaisuvaihe 5 op (7. lukukausi)

- opinnäytetyön ideointi, valmistelu, toteuttaminen, arviointi, julkaiseminen ja hyödyntäminen työelämässä/hankkeessa
- tutkimus- ja kehittämisosaamisen soveltaminen
- informaatio-osaamisen soveltaminen
- kirjallisen ja suullisen raportoinnin soveltaminen

Suoritustapa ja arviointi

- itsenäinen tai parityöskentely
- ohjausryhmätyöskentely
- seminaarityöskentely ja esitykset (suunnitelma- ja julkaisuseminaarit)
- opinnäytetyön raportointi
- kypsyysnäyte, arviointi: hyväksyty/hylätty
- muu erikseen sovittava julkaisutoiminta
- arvosana: 5 -1

Opiskelumateriaali

Lahden ammattikorkeakoulun opinnäytetyöohje

Opinnäytetyön aiheeseen, tietoperustaan, aikaisempiin tutkimuksiin ja tutkimus- ja kehittämismenetelmään liittyvä materiaali

VAPAASTI VALITTAVAT OPINNOT 15 OP

Osaamistavoitteet

Opiskelija monipuolistaa ja täydentää ammatillista osaamistaan.

Suoritustapa ja arviointi

Vapaasti valittavat opinnot voi koota mm. oman koulutusohjelman tai Lahden ammattikorkeakoulun muiden koulutusohjelmien tarjonnasta. Lisäksi vapaasti valittaviin opintoihin voidaan hyväksyä myös muissa ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa suoritettuja opintoja sekä ulkomailla suoritettuja korkeakoulutasoisia opintoja. Vapaasti valittavista opinnoista ja niiden tarjonnasta saa lisätietoa sosiaali- ja terveysalan opintosuunnittelijalta, Reppusivuilta ja WinhaWillestä.